

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש

פרשת תולדות

932 הגיליון השבועי לכל יהודי

כ"ח במרחשוון התשס"ה
(12.11.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

כינוס השלוחים

השבוע נפתח בחצר הרבי מליובאוויטש בניו-יורק הכינוס העולמי השנתי של שלוחי הרבי. משתתפים בו למעלה מאלפיים שלוחים מרחבי העולם, ובהם יותר ממאתיים שלוחים מישראל. מקום מרכזי בכינוס יתפוס המצב בארץ, וגם סרט הווידאו המיוחד, שמופק מדי שנה לערב ההצדעה החגיגי, יוקדש השנה ליחסו המיוחד של הרבי לארץ-ישראל. הנואם המרכזי, שמייצג את השלוחים בערב זה, נבחר אף הוא מהארץ — הרב מנחם-מענדל ליברמן, מנהל בית-חב"ד באשקלון.

תהלים בשבת

לנוכח המצב הכללי בארץ-ישראל הצטרפו כמה מגדולי-ישראל לקריאה לציבור להתאחד בשבת זו, ערב ראש-חודש כסלו, באמירת כל ספר התהלים. יש בכך סגולה גדולה לשפע וברכה בגשמיות וברוחניות, ולזירוז הגאולה האמיתית והשלמה. פרטים בטל' 02-5612121.

מחנה-חורף לבנות

בתי-חב"ד בישי"ע מודיעים על מחנה חורף גן-ישראל לבנות. המחנה יהיה א"ה בימים ראשון-שלישי, כ"ט כסלו — ב' בטבת (12-14 בדצמבר). בקמפוס המפואר של ישיבת חב"ד בקריית-מלאכי. המחנה נועד לבנות בכיתות ג' ט'. פרטים בטל' 02-9971110.

נסיעה לאוהלים

לקראת יום ההילולא של בעל התניא, בכ"ד בטבת, מתארגנת נסיעה קבוצתית לצינונו בהאדיטש שבאוקראינה. המסלול יכלול גם ביקור בצינוני הבעש"ט, המגיד ממזריטש, רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב ואדמו"ר האמצעי. טל' 03-5701225, 050-6899681.

זמני השבוע

ירושלים ת"א	חיפה	באר-שבע	אילת	ניו-יורק
4:06	4:20	4:10	4:24	4:23
5:19	5:21	5:19	5:23	5:23
המולד: יום שישי, 2:44 בצהריים וחלק 1				
ראש-חודש: ביום הראשון				
פקס:	03-9606169			
אינטרנט:	www.chabad.org.il			
דואר אלקטרוני:	chabad@chabad.org.il			
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות				
נא לשמור על קדושת הגיליון				

המאבק על הקיום היהודי

בארץ אנחנו מאבדים אחים יקרים בפיגועי הטרור ובמלחמות; בתפוצות אנחנו מאבדים מספר גדול לאין-ערוך של יהודים, שאובדים לעמנו בגלי הטמיעה וההתבוללות

ללבנות את גחלת היהדות שכמעט דעכה. הם מגיעים אל יהודים שכבר שנים לא היה להם קשר עם מערכת חיים יהודית, וגורמים להם להתחבר מחדש אל יהדותם. הנה תמונה שגרתית בקמפוס אחת האוניברסיטאות בארה"ב: שליח חב"ד קושר שיחה עם צעיר שפולט כלאחר-כך איזו מילה על שורשים יהודיים קלושים במשפחתו. השליח מתחקר אותו ומגלה כי הוא כבר דור שלישי להתבוללות. סבתו היהודייה נישאה לגוי, ובתה נישאה אף היא לגוי. עכשיו עומד לפנינו בנה, שלא ראה שום סממן יהודי בביתו, והוא יודע רק דבר אחד, שסבתו (אם-אימו) יהודייה, מה שקובע כי הוא יהודי לכל דבר.

יהודים כאלה מתחילים אט-אט גלות את יהדותם. בעקבותיהם מתעורר ניצוץ יהודי רדום גם בלב האם והסבתא. משפחות ששקעו עמוק בתוך ההתבוללות שבות לצור מחצבתן. אלא שאז מתעוררות בעיות חדשות, קשות וסבוכות, תוצאותיה של נישואי-תערובת, שהציבור בישראל אינו יכול אפילו להעלותן על דעתו.

סכך הבעיות

מספר אחד השלוחים: "זכינו לקרב הרבה יהודים שכמעט התבוללו לגמרי. יש מהם שכבר מגיעים בקביעות להתפלל בבית-חב"ד. אבל הם נשואים לנשים לא-יהודיות, וממילא ילדיהם לא-יהודים. מקצת הנשים מתגיירות כהלכה, ונעשות שומרות תורה ומצוות, אבל במשפחות רבות אין נכונות להתגייר. אפשר בנקל לשער אילו בעיות ושאלות גוררת מציאות זו."

אתה שומע את הסיפורים, מקשיב לבעיות הקשות והמורכבות, מתרגש מההתמודדות היום-יומית של השלוחים ובני-משפחותיהם עם קשיים של חינוך, כשרות, העדר סביבה תומכת. אי-אפשר שלא לחוש התפעלות עצומה מעבודת-הנמלים האדירה של אלפי השלוחים, הפועלים בכוחו ובהשראתו של הרבי מליובאוויטש, והמחוללים מהפכה ממשית ברחבי העולם היהודי, לקראת הגאולה השלמה.

אנחנו, בארץ, מרגישים ששדה-הקרב של הקיום היהודי נמצא כאן. מבחינה מסויימת יש אמת בתחושה זו. ארץ-ישראל היא ליבה של ההווה היהודית, "ארץ אשר תמיד עיני ה' אלוקיך בה". זה גם המקום היחיד בעולם שהקיום היהודי כרוך במסירות-נפש כפשוטה ובקרבתו יקרים שנקטפים בדמי ימיהם. מיליוני יהודים ברחבי העולם מחסירים פעימה כשהם שומעים על אירועים קשים שמתרחשים בארץ.

בכינוס השנתי של שלוחי חב"ד בעולם, שמתקיים השבוע, אכן רואים עד כמה עיני כול נשואות אל הנעשה בארץ. השלוחים הרבים שבאים מהארץ מוצפים בשאלות על המתרחש. הטרור, תכנית ה'הינתקות', המצב הכלכלי, ההתייחסות לדת-ישראל ולמקיימיה. האנשים מתעניינים, כואבים, מפגינים שותפות-גורל ודאגה. רובם-ככולם גם מבקרים בארץ מזמן לזמן ומתעניינים בשלום בני-קהילותיהם שכבר עלו לארץ וחיים בה.

אבל ככל שאתה מתערב בין השלוחים ומקשיב לבעיות הניצבות נגדם, איש-איש במדינתו ובעירו, אתה פתאום קולט שהם ניצבים בחזית מלחמה קשה וחיונית לא-פחות. זו זירת המאבק על קיומו הרוחני של העם היהודי. בארץ אנחנו מאבדים אחים יקרים בפיגועי הטרור ובמלחמות; בתפוצות אנחנו מאבדים מספר גדול לאין-ערוך של יהודים, שאובדים לעמנו בגלי הטמיעה וההתבוללות.

זרות של התבוללות

רבים מאוד מהיהודים הנושאים בני-זוג לא-יהודים מתנתקים מכל קשר עם היהדות. הם אינם שייכים לבית-כנסת ולקהילה יהודית כלשהי. במצב העניינים הרגיל, כעבור דור-שניים כבר לא ידעו צאצאיהם שיש להם קרבה כלשהי לעם היהודי. מספרם של היהודים האלה מוערך במיליונים רבים — מיליוני יהודים שאבדו לעם היהודי ונטמעו בין הגויים. שליחי חב"ד מנסים לאתר את הנשמות הללו,

הדרך היחידה לקבל את הברכות

ולמסור את נפשו כדי לגאול את האורות העליונים שנועדו לו והיו עלולים ליפול לידי עשיו.

מעל מגבלות הדעת

אולם יעקב חשש שמא לא יצליח במשימתו, שכן הסכנה גדולה. על כך אמרה לו אימו, שכאשר האדם נדרש למסירות-נפש אל לו לחשב חישובים אם יצליח אם לאו. הכוחה לכך אמרה: "עליי קללתך, בני". לאמור: הנה אני מוסרת את נפשי ואיני עושה שום חישובים. גם אתה צריך ללכת ולבצע את הדבר, בלי לחשוב על הסכנה — במסירות-נפש מוחלטת.

פעולתו זו של יעקב היא "סימן לבנים": הננו נדרשים להפוך את ה'שטות' של הנהגות העולם ל'שטות דקדושה'. יהודי נדרש להתעלות מעל מגבלות השכל והדעת, ולהגיע לדרגת הקדושה העליונה שאי-אפשר להגיע אליה בדרך הרגילה, אלא על-ידי מסירות-נפש שלמעלה מטעם ודעת.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 55)

היה חייב לבוא גם-כן על-ידי מרמה — להבטיח בעורמה שהברכות יגיעו לידי יעקב ולא ייפלו לרשותו של עשיו.

כאשר חטא אדם הראשון בחטא עץ הדעת, נפלו אורות אלוקיים עליונים ביותר למטה-מטה, אל תוך הטומאה, ושם כוסו והועלמו. את האורות הקדושים האלה אי-אפשר לגאול בדרך הרגילה, משום שה'קליפה' עומדת בכל כוחה על המשמר ומונעת את הוצאתם מרשותה. הדרך היחידה לגאול את הניצוצות הללו היא על-ידי ערמה — להערים על ה'קליפה' ולחלץ מפייה את טרפה, בבחינת "עם עיקש — תתפתל".

דוגמה אישית של רבקה

ביתר עומק: יש דברים שאפשר לפעול על-ידי פעולה מסודרת, על-פי השכל והדעת. אולם יש דברים שאי-אפשר להשיגם כאשר פועלים במגבלות השכל והדעת, אלא יש הכרח להתעלות מעל השכל והדעת, ולפעול במסירות-נפש.

זה מה שאמרה רבקה ליעקב — עליו להסתכן

פרשתנו מסופר על הברכות הנפלאות שבירך יצחק את יעקב. את הברכות האלה לא היה יכול יעקב לקבל בדרך רגילה, אלא הוא נאלץ לקחתן במרמה, כשהציג את עצמו לפני אביו כאילו הוא עשיו. נשאלת השאלה, מדוע נזקק יעקב לקבל את הברכות דווקא במרמה?

שאלה נוספת מתעורר לנוכח הדו-שיח בין יעקב לאימו, רבקה. יעקב חושש שמא יגלה יצחק כי הוא יעקב ולא עשיו, "והבאתי עליי קללה ולא ברכה". על חששו זה משיבה אימו: "עליי קללתך, בני" — אם תהיה קללה, אני מקבלת אותה עליי. לכאורה, איזו תשובה היא זו? כל בן, ובמיוחד בן יעקב אבינו, אמור לדאוג לשלומה של אימו; כיצד ייתכן שיעקב השתכנע לעשות את הדבר לאחר שאימו הצהירה שעליה הקללה?

חילוץ בעורמה

הסבר הדבר: יעקב אבינו היה בדוגמת אדם הראשון, ותפקידו היה לתקן את אשר עיוות אדם הראשון. חטא עץ-הדעת בא על-ידי מרמה — הנחש הערים על חווה. לכן התיקון

מן המעייץ

נושא השבוע: בירור הנפש הבהמית

להוציא אהבה זו ממעבה הנפש הבהמית ולנקותה לעבודת הבורא.

(ספר המאמרים קונטרסים)

אמרת השבוע

המאכל המהנה ביותר

רבי מנחם-מענדל מקוצק היה ממעט מאוד באכילה, וגם כשאכל דבר-מה היה מקפיד שהמאכל יהיה בלי מלח, כדי שלא ירגיש את טעם המאכל. כאשר חלה, ניסו הרופאים לשדלו לאכול יותר, והוא הגיב: "יותר משאני מודאג מהמחלה, אני חושש מהפינוק שאתם מפנקים אותי. וכי ברצונכם להפכני לזולל וסובא?".

אחד הרופאים סבר שהצדיק נמצע מלאכול משום שאינו אוהב את המאכלים הללו. שאלו הרופא: "מאיזה מאכל אתה נהנה ביותר?".

השיב רבי מנחם-מענדל: "ממאכל שאיני אוכל אותו..."

בגירוש החושך, אלא החושך נדחה מפניו ממילא.

(ספר המאמרים קונטרסים)

המתקן הגבורות

הפיכת מידותיה הקשות של הנפש הבהמית ו'המתקנת' פועלת גם למעלה 'המתקנת גבורות' — הגבורה נהפכת לחסד. גבורה שהומתקה טובה יותר מחסד בעצם.

(אור התורה)

ימים וניצוצות

מספר ימיו של אדם הוא כמספר הניצוצות שעליו לברר מנפשו הבהמית. בכל יום מתחדש ניצוץ אחד, ובגמר הניצוצות בא יומו, ואז נכללים כל הניצוצות בנפשו האלוקית.

(אור התורה)

ניקוי הכסף

הכסף נמצא במעבה האדמה. יש להוציאו משם ולנקותו מן הפסולת שעליו. 'כסף' רומז לאהבה (כסף מלשון כיסופים ותשוקה). הנפש הבהמית יש בה בטבעה אהבה רבה. יש

תכליתו של עשיו

"ואלה תולדות יצחק", מפרש רש"י: "יצחק ועשיו האמורים בפרשה". גם עשיו הוא תולדתו של יצחק. עשיו מייצג את כוחות הרע והטומאה, אך מטרת קיומו בעולם היא שיהודי יהפוך אותו לאור ולטוב. נמצא כי אף שבגלוי עשיו מנוגד לקדושה, בפנימיותו הוא טוב, ועתידי להתהפך לקדושה ולאור.

(הרבי מליובאוויטש, חורף תשל"ח)

התשוקה גוברת

חשכת הנפש הבהמית מגבירה את תשוקתה של הנפש האלוקית לאלוקות. הדבר דומה לאדם המצוי במדבר שממה, שצימאונו גובר ביותר. עצם העובדה שאין המים מצויים שם מגבירה את הצימאון למים.

(ספר המאמרים ת"ש)

בירוש ממילא

כאשר הנפש האלוקית מתחזקת בלימוד התורה, הנפש הבהמית נחלשת ממילא — לא בדרך התעסקות; האור אינו צריך לעסוק

אי קטן בים

בצהרי יום שישי, ו' בכסלו תש"ז, עלו כשמונה-מאות איש, פליטי שואה מרומניה ומהונגריה, אל ספינת המעפילים 'רפח', שיצאה מנמל בקראט ביוגוסלביה. זו הייתה אניית-משא קטנה ורעועה, שבימיה הטובים נועדה להעביר בקר בין האיים היווניים.

הפליטים נאלצו לבלות את ימי ההפלגה בצפיפות אימה ובחוס מחניק. בטרם האנייה הותקנו ארבע קומות של דרגשים. שטח כל דרגש היה מטר וחצי על ארבעים ס"מ וזה מה שהוקצב לכל אחד. אסור היה לעלות מבטן האנייה אל הסיפון, כדי לשאוף אוויר צח — מיוחד ספינות הצי הבריטי ששייטו בים ומנעו הגעת פליטים יהודים לארץ. גם האוכל הקר, שחולק פעם ביום, ניתן תוך שכיבה על הדרגשים.

בין הנוסעים היה נער כבן שש-עשרה, שמוליק שמו. שוכב שמוליק על דרגשו ובאמתחתו זוג תפילין, סידור וספר תהילים. כולו שקוע בעולמו, כמעט אין לו שיג ושיח עם איש. ביום ראשון, ח' בכסלו, לאחר עגינה קצרה ליד האי סטבוליס, פרצה סערה בים והאנייה הקטנה היטלטלה על המים כקליפת אגוז. הנוסעים המבועתים נצטוו לעבור מצד אל צד, בניסיון לייצב את האנייה.

בבוקר שבת פרשת וישלח, י"ד בכסלו — לאחר שבעה ימים בים הסוער — התגברה הסערה. בצהריים חשכו לפתע השמים והאנייה היטלטלה בחוזקה. רב-החובל היווני הודיע כי אין הוא מסוגל עוד לשלוט בהגה האנייה. הוא אמר כי ינסה למצוא מסתור בחוף האי הסמוך.

האנייה עצרה. שני מלחים הורדו בסירה אל החוף הסלעי של האי סירינה, אי קטנטן שאפילו אינו מופיע על המפה. המלחים בדקו את עומק המים ליד הסלעים וחיפשו מקום שבו יהיה אפשר להשליך עוגן. כעבור זמן-מה שבו ובישרו — אפשר.

האנייה החלה להתקרב אל הסלעים. לפתע ספגה קרקעיתה חבטה ראשונה מהסלעים. העוגן שהוטל — לא נתפס. האנייה היטלטלה פעם נוספת לעבר הסלעים. הפעם פערו בה הסלעים חור גדול ומים החלו חודרים לתוכה. האנייה הוסיפה להיטלטל ולהיחבט. תהלה עצומה פרצה בין מאות הפליטים.

"קפצו והצילו את חייכם!", נשמעה

הזכות להיות שליח

מוסד השליחות מופיע כבר בימי הבעש"ט. הבעש"ט הרבה לשלוח את תלמידיו למשימות שונות, מקצתם כשלוחים גלויים ומרביתם כשלוחים נסתרים. גם המגיד ממזריטש המשיך בדרך זו, ואחריו רבנו הזקן בעל התניא. כך התפשט אור החסידות בקרב המוני בית-ישראל, והגיע עד מקומות רחוקים.

כך פועלת השליחות עוד משחר ימיה של החסידות. מייסדי שיטת החסידות שלחו שליחים כדי להפיץ את אור החסידות בסביבתם הקרובה והרחוקה. להיות שליח נחשב תמיד זכות גדולה, שכן "שלוחו של אדם כמותו", ומכאן שהשליח מקבל את הכוחות הגדולים והעצמותיים של הרבי המשלח.

איבר מאיברי הרבי

תנופה מיוחדת קיבל מוסד השליחות בדורות האחרונים. ההתרחקות של יהודים רבים מחיי תורה ומצוות חייבה את נשיאי החסידות לשלוח שליחים לא רק כדי ללמד חסידות, אלא גם כדי לדאוג לעצם הקיום היהודי. כך אנוח מוצאים את כ"ק אדמו"ר הרשב"ב משגר שליחים לגרוזיה ולמקומות נוספים שבהם נדרשו רבנים, מלמדים, שוחטים ועסקני-ציבור שיכולים להחיות את רוח היהדות.

מכאן והלאה התפתח מוסד השליחות בתנופה אדירה, על-ידי כ"ק אדמו"ר הרי"צ, ואחריו על-ידי ממלא-מקומו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש נשיא דורנו. ההתבטאויות שהתבטאו על השלוחים מעידות על היחס המיוחד והכוחות המופלאים שהעניקו לשלוחים.

חסיד אחד אמר לרבי הרי"צ, שאין הוא יודע מתי חל יום פטירתו של אביו, מאחר שנאסר בידי השלטון הקומוניסטי ומת במחנה-כפייה. אמר לו הרבי: "הואיל ואבין נשלח על-ידי אבי (אדמו"ר הרשב"ב) לגרוזיה, אני קובע את יום-השנה שלו ביום-השנה של אבי (ב' בניסן)!".

בשנת תש"ד הגיע לניו-יורק אחד ה'תמימים' שלמדו בישיבת חב"ד בפולין. הוא נכנס אל הרבי הרי"צ, מתוך מחשבה להישאר במחיצתו. אמר לו הרבי שברעתו לשלוח אותו ושיבה באחת מערי-השדה. הבחור, שציפה לשהות במחיצת הרבי, קיבל את השליחות בהסכמה מלאה, אבל פניו נפלו. אמר לו הרבי: "אני מחשיב אותך כאיבר מאיברי, ואין צורך לשאול להסכמתו של האיבר".

"נוסעים איתך"

החסידים התייחסו לשלוחים בהדרת-כבוד מיוחדת. אחד מתלמידי הישיבה נסע בימי הקיץ לשליחות הרבי בערים נידחות באמריקה. כאשר דיווח על פעילותו לרבי אחרי נסיעתו, סיפר בין השאר, כי ביקר אצל אחד מזקני החסידים, והלה, כששמע ששליח של הרבי עומד בפתח, לא ניגש לפתוח את הדלת קודם שלבש את המעיל וחבש את הכובע. הגיב הרבי: "יכולים להיות במרחקים ולהיות קרובים יותר ממי שנמצאים כאן".

הרבי הרבה לדבר על האחריות המוטלת על השליח, שכן בכל צעד ובכל מעשה הוא מייצג את המשלח. באחד הימים אמר לאחד משלוחיו: "כאשר שולחים שליח, מייחסים האנשים את החכמות לשליח ואת השטויות למשלח. אל תעשה שטויות שיהיו על חשבונך!..."

אחד השלוחים נכנס ל'יחידות' אל הרבי, והרבי הורה לו לעשות דבר מסוים בשליחותו. שמע השליח את המשימה, והרהר באותו רגע שהדבר מעל לכוחותיו. בתוך כך אמר לו הרבי: "לו אני עצמי הייתי ניגש לאותם אנשים ותובע לתקן את העניין, האם היו שומעים לי? ובכן, דע שנוסעים איתך!".

הזוועה, בין האנייה לסלעים.

הפקודה. המלחים, שזינקו ראשונים, הצליחו לקשור את האנייה אל הסלעים. אנשים החלו לקפוץ למים. מקצתם הצליחו לקפוץ היישר אל הסלעים. אחרים קפצו לתוך המים הקרים. היו שנתפסו בחבלים שקשרו את האנייה לסלעים. אולם תנודות האנייה מתחו את החבלים ואלה נפלו למים. כמה מהם נמצאו, למרבה

הזוועה, בין האנייה לסלעים. על-אף הפאניקה הגדולה, שמוליק נותר משום-מה בתאו. ייתכן שבגלל טלטולי האנייה שקע בערפול-חושים, שניתק אותו לזמן-מה מהמתרחש סביבו. לפתע, כמו התערור מחלום, הבחין בתאי האנייה הריקים. בהלה גדולה עלה אל הסיפון ורק אז קלט

את חומרת המצב.

שמוליק הצליח לקפוץ אל המים רגעים אחדים קודם שנבקעה האנייה לשניים. רגע קודם-לכן הצליח אחד המלחים לחלץ מבטן האנייה את מכשיר הקשר היחיד ולהביאו אל החוף, רטוב אך שלם. שברי האנייה נחבטו זה בזה עד שידרו למצללות. בעזרת מכשיר הקשר הודיעו הפליטים לשלטונות הבריטיים על מקום הימצאם. רגע לאחר מכן נדם המכשיר.

עם שחר יום ראשון נמצאו על הסלעים גופותיהם של שמונה נספים. אחרים הוגדרו נעדרים וגופותיהם לא נמצאו. הפליטים ניחו את הנספים, ראשיהם לכיוון ארץ-ישראל, וכיסו אותם באבנים ובסלעים.

לשמחת הפליטים, גילו על האי ארבעה אזרחים יוונים, שחיו במקום. הללו הסכימו למכור להם עשרים כבשים, ובכך למעשה הצילו אותם ממוות ברעב. בשר הכבשים בושל באש מדורות. כל אחד ממאות הניצולים זכה במנת בשר. באמצע הלילה העירו את שמוליק משנתו, כדי לקבל את מנתו. ביומיים הבאים כמעט לא באו מזון ומשקה לפי הניצולים.

ביום רביעי, י"ח בכסלו, הגיעו לאי שתי אניות בריטיות. הן הפליגו עם הפליטים לעבר מחנה עולים בקפריסין. שם שהו הפליטים כשנה, עד ראשית שנת תש"ח. אז זכו סוף-סוף להגיע ארצה. שמוליק היה אז כבן שבע-עשרה. המחשבה על הנספים המסכנים, שלא זכו להגשים את משאלתם ונשארו קבורים על סלעי האי סירינה — לא הרפתה ממנו.

שמוליק גדל והיה לאיש. עם הזמן נעשה אחד מגדולי היהלומנים בארץ — הלוא הוא ר' שמואל דסקל מבני-ברק. ר' שמואל ראה ברכה בעמלו והיה איש חסד נודע שרבים-רבים נסתיעו על-ידו.

יום אחד שמע על הצעה להעלות את עצמות הנספים מסירינה לקבורה בארץ. ר' שמואל נרתם בהתלהבות למימוש ההצעה ואף נתן מכספו לצורך העניין.

ביום שישי, י"ב במרחשוון תשל"ג, הפליגה ספינה צבאית מנמל חיפה. על סיפונה היו מפעיליה מחיל-הים, אנשי הרבנות הראשית וכמה מניצולי 'רפח', ובהם ר' שמואל. בי"ז במרחשוון נמצאו העצמות והובאו לקבורה בארץ. רק עתה נחה דעתו של ר' שמואל.

(תודתנו לשולח, הרב יצחק-בירך דסקל מבני-ברק, ר"מ בישיבת חכמת-שלמה ומחבר ספרים על הש"ס — מתוך ספר בהכנה לזכר אביו ז"ל, שנפטר בר"ח אלול תשס"ד)

מבט לנפש בגישה חיובית

הכלים הנ"ל בצורה חיובית. "לדוגמה, ילד מספר לאביו כי נכשל במבחן. הילד שרוי במועקה כפולה – עצם הכישלון, וכתוצאה מכך ההתייחסות השלילית לעצמו. בדרך-כלל תגובת האב תהיה גם היא שלילית – 'למה נכשלת? זה, כמובן, יגרוור תשובה שלילית של הילד – 'אני לא קולט', 'המורה לא טוב', 'הילדים בכיתה מפריעים'. אבל האב יכול לבחור להגיב בדרך שונה, כמו למשל לשאול את הילד – 'לאיזה ציון אתה שואף?'. תגובה כזו תגרוור מן-הסתם תשובה חיובית דוגמת 'טוב מאוד', 'תשעים'. האב ישאל 'מדוע?', והילד יענה – 'כי אני רוצה להיות חרוץ', 'רוצה להיות תלמיד-חכם'.

מה השאיפה שלך

מה שנוכח לילדים נכון גם למבוגרים. "כשאדם בא למטפל ומתלונן על עצבנות יתרה או על חוסר חשק לקום לעבודה, הוא בחר לדבר על החיסרון. החכמה של המטפל היא לתעל את הדיבור (ועל-ידו את החשיבה) לכיוון של השאיפה. לאן המטופל שואף להביא את עצמו". התייחסות חיובית – זה כל הסוד.

הד"ר שולם: "מה שנוכח לילדים נכון למבוגרים"

האדם מורכבת מכל סוגי הכוחות – טוב ורוע, פחד ואומץ, עצלות וחריצות וכו'. בכך שונה האדם מן החיה שנבראה מגוש אחד, ועל-כן תכונותיה מוכתבות ובלתי-ניתנות לשינוי. על המשך הפסוק, 'וייפח באפי' (בלשון רבים) דורש המדרש 'שתי מתנות נתן הקב"ה לאדם – דיבור ובחירה'. אלה בעצם שני הכלים המרכזיים של הפסיכולוגיה המודרנית – דיבור והיכולת לבחור בדרך חדשה וטובה".

לשנות את הגישה

המסר המרכזי של הד"ר שולם הוא להשתמש בשני

ביחד אחד – שני אחים. אחד 'ילד טוב' והשני 'ילד רע'. אין שום ספק שההורים חייבים לשניהם במידה שווה. עם זה, כדי להביא את הילדים לקו-המטרה הרצוי – אסור להיות 'עיוור' לשוני שבין הילדים. יש להכיר כל ילד על מעלותיו וחסרונותיו ועל-פי זה להגיב, לחנך, לכוון, פעמים קוראים לשניים יעקב ועשיו, ופעמים מדובר בשני כוחות מנוגדים השוכנים באותה נפש עצמה.

זו הפרשנות של הד"ר ברוך שולם, פסיכולוג חרדי ויועץ חינוכי מבוקש, משכונת הרנוף בירושלים, לפסוקי פרשתנו. בימים האלה הוא מעביר קורס להורים ולמורים הנקרא 'טיפול קצר-מועד בשילוב חז"ל'. מטרת הקורס לשנות את גישת ההורים והמחנכים כלפי הילדים, מגישה ביקורתית לגישה חיובית בונה.

ביקר ונשבה

הד"ר שולם (63) נולד בקליפורניה. בהיותו בן תשע-עשרה בא ארצה לביקור, הוקסם מיפי הארץ והחליט להישאר. במשך שנתיים התנדב בקיבוץ שדה-בוקר, ולאחר מכן שירת בצה"ל. התמחה בעבודה סוציאלית, שב לארה"ב להשלים תואר דוקטור בפסיכולוגיה, התחתן וחזר לארץ. רעייתו, יהודית, אף היא עובדת סוציאלית ויועצת פסיכולוגית, שבה כעבור כמה שנים אל המקורות, ובעקבותיה הלך גם בעלה.

אליבא דשולם, תפיסת הפסיכולוגיה המודרנית טמונה למעשה בפסוק אחד בפרשת בראשית – "וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה". "על המילים 'עפר מן האדמה' כותב רש"י 'צבר עפרו מכל האדמה מארבע רוחות שבכל מקום'. כלומר, נפש

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

ובלכתך בדרך

שאלה: אילו דברים מלבד תפילת הדרך יש בהם סגולה לשמירה בדרך?

תשובה: על כמה מצוות אמרו חז"ל שיש בהן, נוסף על עיקרן – מילוי רצון הבורא, גם סגולה לשמירה על האדם, ובפרט בדרך. נזכיר את מקצתן:

צדקה: טוב לתת צדקה לפני היציאה לדרך, שנאמר (תהילים פה"ד) "צדק לפניך יהלך, וישם לדרך פעמיו".

ליווי: אמרו חז"ל: "כל המלווה את חברו ארבע אמות בעיר – אינו ניזוק (המתלווה)". מצות 'לוויה' נאמרה במקורה באורח. רבנו בחיי כתב "היא גמר המצווה באכסניא, ותכלית השכר", והרמב"ם כתב ש"שכר הליווי מרובה מן הכול". משמעותה בפשטות היא לשמור על האורח, לכונו לדרך הנכונה, ולכבדו, בכך שמראים לו שההתעניינות בטובתו נמשכת גם בלכתו מאיתנו. פנימיות העניין היא, שעל-ידי שמכבדים את 'צלם אלוקים' שבאדם, ממשכים את השכינה שתתחבר אליו, תלווה ותשמור עליו בדרך.

תורה: בלימוד התורה חייבים בכל רגע פנוי, כפי שאנו אומרים בקריאת-שמע: "ודיברת בם: בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך".

ואכן בענייננו אמרו חז"ל: "המהלך בדרך ואין עמו לווייה – יעסוק בתורה, שנאמר 'כי לוויית-הן הם לראשך'". יש לזכור, שזכות התורה "מגינה ומצילה" יותר מכל המצוות. חשוב לשנן דברי-תורה בעל-פה, כגון פרקי תנ"ך, משניות ותנאים. כדאי גם להכין ספרים או חוברות בפורמט כסי, כדי ללמוד בהם.

הרבי מליובאוויטש הציע סגולה לשמירה – שיהיו במכונית: סידור, תהילים, תנאי וקופת-צדקה, וללמוד בהם מפעם לפעם. כמרכ"ן כדאי שיהיה במכונית חומר-הסברה בנושאי יהדות, כדי לתיתו לאנשים שפוגשים בדרך.

מקורות: סוטה כא.א. מ.ב. תענית י"ב. זוהר ח"א קד, א.ב. רמב"ם הל' אבל פ"ד ה"ב-ג. רבנו בחיי בראשית אל.ג. דרכי משה וסמ"ע חו"מ ס"י תכו. נתיבות עולם, נתיב גמ"ח פ"ה. שו"ע אדמו"ר הזקן או"ח ס"י קי ס"ט. כף החיים שם ס"ג, מנהג ישראל תורה שם, ושמיית הגוף והנפש ס"י צז, ושי"ב. שערי ה' ומנהג ח"י ס"י טו. לקוטי שיחות כרך כה עמ' 75.

ביטוח רכב במחיר הטוב ביותר במדינה
 12 תשלומים שווים וולא ריבית
 שרות אישי 24 שעות ביממה
 ביטוחי חובה, צד ג' ופקיף יהודיים
 קבוצת גפן -המנעמת המורשת של הציבור הדתי
 1800-39-33-39

הלהיט מיוניציה!

אחים לנצח
 סרטו של יהודה גרובייס
 צולם ביוניציה
 חלק א'
סרטו החדש של יהודה גרובייס
 1-700-704-120
 תרנסק סינוק 1-700-015

פותחים שנה עם "שולחן שבת"

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המוכרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): 'יודאיקה', 03-9606120

